

RDEČI PRAPOR

Glasiło jugoslovanske socialne demokracije.

Naročnina za avstro-ogrske kraje na celo leto 10.40 K, za pol leta 5.20 K, za četrt leta 2.60 K, mesečno 90 vin.; za Nemčijo na celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko na celo leto 14 K, za pol leta 7 K. — Reklamacije so poštne proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopna peti-vrstica, (širina 72 mm) 20 vin., pogojeni prostor 25. vin., poslana in razglasi 30 vin. Posamezna številka 10 v.

Parlament razpuščen.

Dunaj, 31. marca. Cesaški patent z datumom včerajšnjega dneva izreka razpust državnega zbora in ukazuje, da se imajo takoj uvesti nove volitve.

V političnih krogih, ki so navadno dobro poučeni, pravijo, da bodo nove volitve med 8. in 13. junijem.

Nemški svobodomislci se že pogajajo s — krščanskimi socialci, da bi pri novih volitvah skupno nastopili.

Pripravite se!

Čas je, da se gre nemudoma na delo. Razpust poslanske zbornice je izrečen in bržčas bodo meseca junija že nove volitve.

Treba je, da smo si na jasnem, zakaj razbija vlada prvi parlament splošne volilne pravice. Baron Bienerth si ni mogel sestaviti take večine, ki bi bila dovolj močna, da bi mogla zagotoviti pravočasno rešitev vseh njegovih zahtev. V delegacijah so bili sklenjeni ogromni stroški za militarizem in marinizem, sedaj pa je treba sredstev, da se pokrijejo velikanski izdatki. Da bi dobil potrebni denar za prvi obrok, je Bienerth hotel najeti novo posojilo. Povečevanje državnih dolgov, ki daje velekapitalistom ogromne profite, je sploh zelo priljubljena Bienerthova metoda. Rešitev novega posojila je zahteval ministrski predsednik obenem z rešitvijo proračunskega provizorija do konca tega meseca. Tega ni hotela dovoliti »Slovanska Enota«, ki je začela obstruirati proračunski provizorij. Bienerth si hoče zdaj pomagati na ta način, da razpušča parlament, proračunski provizorij pa namerava uveljaviti s § 14. Morda bo imel celo toliko predrznosti, da si dovoli tudi novo posojilo s tem paragrafom.

Pred vsem so meščanske stranke krive, da so taki eksperimenti sploh še mogoči. Že davno so socialni demokratje predlagali, da naj se § 14. odpravi iz avstrijske ustave; toda meščanske stranke so temu nasprotovale, ker vsaka izmed njih računa s tem, da pride prej ali slej do vlade in hoče za ta slučaj imeti tudi nasilno sredstvo proti svojim nasprotnikom v rokah. Če bi se bil § 14. odpravil, tedaj bi bila sedanja Bienerthova igra nemogoča in on bi moral kratkoma odstopiti.

A tudi ne glede na to je vse, kar zdaj vlada uganja, zloraba ustave. Paragraf 14. pravi, da se smejo nujne zadeve urediti s cesarsko naredbo, če državni zbor ni zbran. Toda sedaj je bil parlament zbran in več kakor zofizem je, če se pošiljajo poslanci domov, da more vlada rabiti § 14.

Ogledati pa si moramo stvar tudi z druge strani. Bienerth je v zadregi, ker ne dobi denarja za militaristične namene. S tem pa ni rečeno, da so meščanske opozicijske stranke nasprotne militarističnim zahtevam. Če bi bile same zastopane v vladi, bi dovolile vse do zadnjega vinarja, ker se ne bojujejo načeloma proti izdatkom za ladje in kanone, ampak le proti temu, da bi vlada v sedanji obliki najela posojilo.

Spomnimo se, da je dr. Šusteršič v delegaciji govoril in glasoval za zahteve Schönauha in Montecuccellija. Spomnimo se, kako je poveličeval militarizem. Kdo bo zdaj verjel, da so klerikalci nasproti tem bremenom? Kakor naši klerikalci, tako tudi češke stranke prav dobro vedo, da se je vse to v delegaciji že odločilo, da mora zdaj država pokriti vse tiste stroške in da gre zdaj le za vprašanje, s čem jih bo pokrila.

Za volitve, ki se bližajo, si je vse to treba dobro zapomniti. Pred vsem pa je treba poskrbeti, da zve ljudstvo resnico. Vse organizacije se morajo nemudoma pripraviti za volilni boj, vsak zaupnik mora storiti svojo

dolžnost. Agitacija za pouk ljudstva se mora razviti na celi črti. Posebno važno pa je, da se z vsemi silami razširi naše časopisje ter da se volilci po njem seznanijo z resnico. Časa ne bo preveč, zato se mora izrabiti vsaka minuta.

Na delo, sodrugi, da Vas veliki boj ne najde nepripravljenih! Na delo, da bo prihodnji državni zbor za delavstvo plodovitejši od sedanjega!

Izjava socialno-demokratske zveze.

Ko je Bienerth odgodil državni zbor, se je sešla socialno-demokratska zveza v parlamentu na sejo, da se posvetuje o političnem položaju, ter je storila sledeči sklep:

Zveza najostreje obsoja postopanje vlade, ki pod farizejsko pretvezo, da hoče varovati črke zakona, pripravlja očitno kršitev ustave in vladanje s § 14. Če bi bilo za to še treba dokazati, je sedaj že davno dokazano, da je Bienerthova vlada, ki je mogla le tehnične potrebe upravnega obrata dosežati vedno le tako, da je spravljala parlament v silo, največja zapreka za politični razvoj Avstrije. Odstranitev te vlade je najvažnejša potreba našega razvoja ter politična in logična posledica dejstev. Predstojništvo socialno-demokratske zveze smatra za nemogoče, da bi se vlada, ki more vladati le s pomočjo očitne kršitve ustave, upala še enkrat stopiti pred parlament splošne volilne pravice, bodisi pred sedanjega ali pred novo izvoljenega.

Za sokrivce vlade smatra zveza stranke večine, ki so brezpogojno in v vsakem slučaju podpirale ljudstvu sovražno vlado tako dolgo, da postavlja njih režim državo pred neposredno pretečo nevarnost paragrafa 14.

Enako ostro obsoja zveza tudi postopanje obstrukcionističnih slovan-skih strank. Samo obstrukcija je dala Bienerthovi vladi možnost, da je vselej z odgoditvijo zbornice ali pa z zaključitvijo zasedanja pobegnila preko svojih zadržev. Kakor februarja 1909, kakor julija 1910, tako je obstrukcija tudi sedaj, torej četrtič podala vladi zaželjeno pretvezo za prekinjenje vsega dela v parlamentu. Notranjo lažnjivost te obstrukcije dokazuje dejstvo, da stranke Slovanske Enote nikakor niso načelne nasprotnice militarističnih zahtev. Kakor v delegacijah, tako se je tudi v pravih državnih zborih pokazalo, da dela češkimi obstrukcionistom največje bolečine to, da jim politični položaj ne dovoljuje sokrivde pri zločinu, ki so ga vladne stranke izvršile v Budimpešti, ko so dovolile ogromne zahteve militarizma.

Zavedno in nezavedno sodelovanje vlade z obstrukcijskimi strankami ne spravlja le parlamentarnega dela v nevarnost, ampak preti zlasti tistemu delu, katerega dovršitev zahteva delavstvo. Če ima odgoditvi državnega zbora slediti razpust, tedaj bo delavstvo oropano sadov dolgoletnega parlamentarnega dela.

Socialno zavarovanje, ki je v pododseku že dovršeno in ki bi se v državnem zboru lahko sklenilo v par tednih, je tedaj uničeno. Zakonski načrti o neugodnem zavarovanju v stavbin-ski obrti, o odpravi kazni za kršenje pogodb, o reformi društvenega zakona, ki so že sklenjeni v državnem zboru, ne morejo doseči zakonite veljave. Reforma tiskovnega prava, zakon o izplačevanju mezde v rudništvu, službena pragmatika za državne uradnike, italijanska fakulteta in drugi zakoni, ki so že sklenjeni v odsekih, bi bili tedaj uničeni. Če bi se volilci na ta način oropali sadov dela njihovih zastopnikov, tedaj bo naloga volilcev soditi nad vlado in krivimi strankami.

Doslej pa še obstoja parlament in ima vršiti svojo dolžnost. Kljub odgoditvi mora nadaljevati svoje delo, kolikor ga le more. Zato zahteva predstojništvo socialno-demokratske zveze, da se takoj skliče stalni odsek za socialno zavarovanje, katerega se odgoditvi državnega zbora nič ne dotika, ter da nadaljuje svoje delo do konca, ki se lahko doseže na par sejah. Videti hočemo, če se bo vlada upala razpustiti zbornico tisti hip, ko se njeno najvažnejše delo, socialno zavarovanje, končno lahko dovrši. Če se vlada upa to, tedaj ne dvomimo niti hip, da bo dobila kakor tudi skrije stranke od volilcev tak odgovor, da ga bodo morale razumeti.

Zanimivi spomini.

... Zlorabo § 14. nam je ministrski predsednik prižgal luč — zato smo mu hvaležni. A to je edina hvala, kajti sicer mu sledi kletev milijonov, kletev, ki se prilipi na njegovo osebo kakor slaba vest na ubežnega zločinca. Ali ministrski predsednik ni zločinec? ... Tako kakor vlada s § 14. ravna morilci, ki zanetijo požar, kadar so zaklali svoje žrtve in vse poropali. Tako delajo bančni goljufi, ki so slabo gospodarili in falsificirali knjige, pa položijo zvepleno nit na tisto, kar jim je še ostalo, da morejo pozneje mirno uživati svojo zavarovalnino. ... Ker je vlada uganjala neumnosti, se nemara nima odstraniti ona, ampak ustava, kakor da so ljudske pravice manj vredne od življenja spakiranega ministrstva, od življenja ljudi, ki jih lahko odpiha prva sapica!

Ker se § 14. zlorablja, je torej dvoje treba. Če se že ne odstrani, se mora ta paragraf vsaj tako izpremeniti, da tudi ministrstvu frivolnosti ne bo več dajal možnosti za kršenje ustave, razven če hoče, da jo obesi na prvo cestno svetilko. Treba pa je tudi obtožiti sedanje ministrstvo, ker zahteva vsaka krivica zadoščenje. Zato, gospod ministrski predsednik, pazite, kajti lahko bi doživeli, da si poišče razdraženo ljudstvo svoje pravice tudi s samopomočjo in da obstoja tudi dandanes še za narode pravica silobrana!...

Kdo je tako govoril?

Leta 1898, poslanec dr. Hohenburger, ki je zdaj justični minister in član tiste vlade, ki je razpustila državni zbor, da more zlorabljati § 14.

Politični odsevi.

Bolgarska kriza.

Ministrske in parlamentarne krize so se zadnje dni po raznih evropskih deželah tako nakupile, kakor da povzrokuje tudi njih kakšen bacilus. Tudi Bolgarska ima svojo krizo. Dosedanja vlada je odstopila, kralj je ponudil ministrsko predsedništvo Danevu, ta je nekoliko poizkušal sestaviti kabinet, pa je potem odklonil misijo, in na to je kralj Ferdinand pozval Gešova, naj sestavi koalicijsko vlado. Povod te krize je precej temen. Trenotne težave vlade niso bile tako velike, da bi bila zaradi njih demisijska neizogibna. Večjega pomena je bilo nasprotje med kraljem in vlado zaradi obtožbe prejšnjih stambulovistovskih ministrov, ki je bila Ferdinandu tako neljuba, da je javno demonstiral proti njej. Tisti čas, ko se je v sobranju razpravljalo o obtožbi, je Ferdinand vabil obdolžene ministre k sebi in jih odlikoval. Sobranje se ni oziralo na te vplive od zgoraj, ampak je ne meneč se za Ferdinandove srčne želje sklenilo obtožbo.

Ali tudi s tem nasprotjem še ni pojasnjena kriza. Njeni vzroki so mnogo starejši, pa tudi mnogo resnejši. Ferdinandov tron nima nobene tisočletne podlage. Dolgonosi Koburžan, ki se danes imenuje »carja vseh

Bolgarov«, je začel svojo kariero kot — lajtnant ogrskega domobranstva; nihče pa še ne ve, kako jo bo končal. Na Balkanu so krone sploh slabo pričvrščene na glavah; tudi Ferdinand je naslednik tistega Battenberžana, katerega so Bolgari brez posebnih ceremonij bili odpravili do meje z uljudnim naznanilom, da si ne žele njegovega povratka. V takih nemirnih krajih se ni nič preveč zanašati na »božjo milost«, pa je zato tudi Ferdinand skrbel na vse načine, da bi čim bolj prikoval svoj vladarski stolček. Svojega sina je dal krstiti po pravoslavnem obredu in vzgojiti v pravoslavni veri, dasi se je zaradi tega skoraj sprl s papežem in s svojo katoliško familio, sofijski purgariji se je izkušal na vse mogoče načine prikupiti, največji uspeh pa je pričakoval od velikega državnega akta z dne 22. septembra 1908, ko je razglasil neodvisnost Bolgarske in povzdigo sebe za kralja.

Nekako paradokso je slišati, da se je porodila kriza ravno tedaj. Pa je vendar res. Bolgari seveda niso nasprotovali svoji neodvisnosti, ki je bila že davno njihov cilj. Toda porodil se je sum, da nekaj ni v redu. Sočasno z razglasitvijo bolgarske neodvisnosti je tudi Avstro-Ogrska anektirala Bosno in Hercegovino. To pa Bolgarom ne gre iz glave. Zdi se jim, da mora med obema dogodkoma biti neka notranja zveza, ki za Bolgare ni častna in ne vesela. Vkljub vsemu prizadevanju Ferdinandu vdanih vlad ni stvar popolnoma razjašnjena in sum, da je kralj ravnal le v svojem osebnem in dinastičnem interesu, se je le poostrel.

Opozicija socialistične in radikalne stranke je vsled tega našla mnogo odziva med narodom, ki se še ni navadil umirati pred kraljevskim dostojanstvom tako kakor civilizirani evropski narodi. Diplomacija zunanjih držav je priznala novi položaj Bolgarske. Priznana je neodvisnost dežele, priznana je Ferdinandovo kraljestvo. Zdi pa gre za to, da se to legalizira in uveljavlja tudi doma, da se Ferdinandu zagotovi krona in da se ohrani tudi njegovemu sinčku in njegovim poznejšim potomcem. Potrebna je izprememba ustave, katere ne more skleniti navadni parlament, ampak takozvano Veliko Sobranje.

Pred tem pa ima kralj Ferdinand nejasen, a tembolj močan strah. Da njegov osebni vpliv ni tako velik, kakor bi rad, je najbolj spoznal, ko je šlo za obtožbo njegovih ljubljanih ministrov, s katerimi je indirektno sam obtožen. Da so »Velike skupščine« na Balkanu nevarne, je lani opazoval na Grškem, kjer je taka »Narodna skupščina« malodane odslovila grškega kralja. Da je opozicija že v rednem sobranju močna, je kazal zadnji čas vsak dan. Razni dogodki po deželi, uspešna agitacija socialne demokracije za republiko pa kažejo, da stoji dinastično mišljenje na slabih nogah.

To je prava vsebina krize. Parlamentarne in kabinetne krize, ki se vrste, so le bolj umetno inscenirane, da bi se z njimi zakrila glavna, globlje segajoča kriza Ferdinandovega gospodstva. Pod izumisljenimi pretevezami se išče prilika, da se sestavi koalicijska vlada, ki bi vse stranke vezala, da bi v Velikem Sobranju izpolnile Ferdinandove želje in ga rešile strahu za krono. Če mu bo sreča tako mila, kakor bi rad, se bo kmalu pokazalo. Zanimiv pa je ta položaj na vsak način, ne le za Bolgare, ampak za vse, ki gledajo v bodočnost.

Ruska kriza.

Ruska дума, s katero sta bila car in vlada doslej tako zadovoljna kakor mačka z mlekom, bo najbrže v najkrajšem času razpuščena. Ta parlament ne uboga več, ampak se je začel kar očitno puntati. Vlada je bila predložila zakon, s katerim bi se imela urediti »zemstva« tudi v zapadnih gubernijah — to je predvsem na Poljskem. Njen pravi

namen je bil uničiti še tiste ostanke svobode, ki so jih neruske narodnosti doslej uživale. Toda duma je odklonila ta zakon. Posledica tega je bila vladna kriza, o kateri smo že poročali, ki pa se je tako rešila, da je Stoljpin ostal. Nasprotno pa je čar za tri dni suspendiral dumo in državni svet in med tem časom se je zakon o zemstvih uveljavil s carskim ukazom na podlagi § 87., ki pomeni v ruski ustavi to, kar pri nas § 14. Nato se je duma zopet sešla. Tu pa je nastal vihar. Da je Gučkov, član stranke okto-ristov, ki je doslej podpirala vlado, odstopil od predsedništva, smo že poročali. V dumi pa so oktohisti, naprednjaki, kadeti in socialisti vložili enako se glaseče interpelacije, ki dolže vlado, da je kršila zakon, ker je svojevoljno, ko je bila duma odgodena, uveljavila tudi od državnega sveta odklonjeni zakon o zemstvih. Za utemeljevanje se je oglasilo več govornikov, ki so govorili zelo ostro. Nujnost interpelacij je bila sprejeta z vsemi proti glasovom nacionalistov in skrajne levice. Nato se je takoj začela debata o teh interpelacijah, ki so bile nazadnje sprejete s 174 glasovi proti 88. Za interpelacije so glasovali oktohisti in vse opozicijske stranke, proti pa samo nacionalisti in skrajna desnica.

Nova arbanaska vstaja.

Mlada Turčija ima smolo. Zopet mora ob prav nenavadnem času mobilizirati svoje vojake za »orožne vaje«, pri katerih pa so- vražnik ne bo samo »markiran«. Krvavo maščevanje, s katerim je Turčija hotela za- strašiti Arbanase, ko je zatrla lanko vstajo, rodi slabe sadove. Zopet se dvigajo Arba- nasi in dosedanja uspehi jih bodo najbrže še bolj ohrabril ter pripravili Turkom še večje zadrege.

Prvi boji so se začeli okrog mesta Tuzi. Arbanasom se je posrečilo zavzeti vse tur- ške kule in razorožiti vojake. Dobili so v roke mnogo streliva, v kuli Holski Huma so zaplenili tudi tri topove. Kljub temu, da vlada taji, je položaj vendar od dne do dne slabši. Tudi iz Peči in Djakove prihajajo resne vesti. Okoli Prištine so srbske čete napadle turške obmejne straže, ubile dva vojaka in se zopet brez izgube oddaljile. Iz Soluna javljajo, da je 4000 Malisorov na- padlo turške kule (vojaške gradiče) in jih osvojilo. Tu je padlo trideset turških vojakov, 20 so jih vstali ujeli. Iz skaderskega vilajeta poročajo, da je položaj zelo resen. Še bolj se komplicira vsled tega, ker se pridružujejo ob meji tudi Črnogorci Arbanasom. S Črno- goro je dobila Turčija tudi diplomatski konflikt. Dvanajst turških vojakov je pred Arbanasi zbežalo na črnogorska tla, tam pa so jih črnogorski vojaki prijeli. Turška vlada je nato zagrozila črnogorski, da odpokliče takoj svojega poslanika s Cetinja, če ne iz- pusti teh jetnikov tekom 24 ur.

Med tem so Arbanasi združili svoje moči v okolici mesta Tuzi. Turki so jih napadli, a niso imeli sreče. V boju, ki je trajal 24 ur, so izgubili 24 častnikov in 160 mož. Nato so Arbanasi naskočili mesto, ga zavzeli, oplenili in opustošili.

* V času Thunove vlade, ki je s § 14. gospodarila tako kakor sedanja Bienenrova, so nemški svobodomiselní poslanci vložili dne 29. septembra 1898 v državnem zboru sledeči nujni predlog:

Ker je sedanja ces. kr. vlada večkrat kršila ustavo na ta način, da je ne oziraje se na predpostavke § 14. zakona z dne 21. decembra 1867 izdajala cesarske naredbe namesto zakonov; ker se je § 14. sistema- tično zlorabljal za odstranitev v državnem temeljnem zakonu z dne 21. decembra 1867 določenih pravic državnega zbora, predlagajo podpisani:

Visoka zbornica skleni:

Sedanja vlada, oziroma ministrski pred- sednik in vodja ministrstva za notranje za- deve grof Franc Thun in Hohenstein, finančni minister dr. Kaizl, trgovinski minister dr. Bärnreither, učni minister grof Bylandt-Rheidt, justični minister dr. pl. Ruber, poljedelski minister dr. Kast, brambovski minister grof Welsersheimb in minister vitez Jendrzewicz se stavijo pod obtožbo.

Nadalje predlagamo, da se ta predlog odkaže šestinidesetčlanskemu odseku, ki naj se voli iz cele zbornice.

Med tistimi, ki so podpisali ta predlog, je bil poslanec dr. p. Hochenburger, danes član tiste vlade, ki je storila ravno to, za- radi česar je dr. Hochenburger leta 1898. zahteval obtožbo Thunove vlade!

* V čeških političnih krogih se go- vori, da je grof Thun konferiral z baronom Bienenrothom tudi o razpustu češkega dežel- nega zbora, ker je popolnoma izključeno, da bi v sedanjih razmerah češki deželni zbor uspešno mogel delovati. Tudi češki radikalni poslanci so izjavili, da mora razpust držav-

nega zbora povzročiti razpust češkega de- želnege zbora.

* Hrvaška deželna vlada je razpustila občinski svet v Osjeku in to, ker je bila polovica občinskih svetovalcev odložila svoje mandate.

* V ogrskem državnem zboru se na- daljuje specialna debata o proračunu za Hrvaško. Posl. Polonyi se je pritoževal, da povzroča velikohrvaško gibanje agitacija avstrijskih krogov. Opozarjal je na nevarnost trializma. Ogrska se mora še o pravem času zavarovati proti nevarnostim trializma. Tudi grof Achrenthal pospešuje trializem. Dunaj- ski krščansko socialni voditelji in njihovi or- gani javno priznavajo, da je trializem tudi politika prestolonaslednikova. Ta agitacija ni razširjena samo na Hrvaškem, temveč tudi na Koroškem in Kranjskem. Nato je govo- ril poslanec Papratović, ki je branil bana Tomašića. Ministrski predsednik Khuen- Hedervary je zavračal trditve, da se na Hrvaškem neti sovražnost zoper Madžare; pač pa je med madžarskim prebivalstvom mnogo takih, ki netijo needinost med Hrvati in Madžari. Ministrski predsednik je branil bana dr. Tomašića, ker podpira družbo sv. Cirila in Metoda, češ, da je ta družba hrvaško kulturno društvo, vsled če- sar je popolnoma umljivo, da je ban podpira.

* Rusija in Kitajsko. Kljub temu, da je Kitajsko ugodilo vsem ruskim zahtevam, je položaj na daljnem vzhodu zelo resen. V Mandžuriji se baje razvija zelo opasno proti- rusko gibanje, ki zavzema od dne do dne večje dimenzije. Ruski podaniki, ki žive v Mandžuriji, beže trumoma nazaj v ruske po- krajine ter pripovedujejo, da se pripravljajo na severu in na zapadu boksersko gibanje. Kitajci hočejo baje preprečiti uvoz živin, po- sebno pa mesa, žita in klavne živine v amur- ske pokrajine ter na ta način preprečiti apro- vizacijo teh pokrajin in ruskih kolonij.

* Republikansko gibanje v Španiji. Po vsej državi je opažati nevarno republi- kansko gibanje. Republikanska propaganda se širi prav opasno zlasti med vojaštvom. Kralj Alfonz se je nenadoma vrnil iz Sevilje v Madrid. Zatrjuje se, da je stališče kabineta Canalejas močno omajano.

* V španskem državnem zboru so začeli razpravljati o Ferrerjevem procesu. Republikanski poslanec Soriano je izvajal, da ima ta razprava namen, zahtevati revizijo procesa zoper Ferrerja, ki je postal nedolžna žrtev grozovite pravne zmote. Razprava je zelo živa in zanimiva. Udeležujejo se je naj- uglednejši poslanci, ki razkrivajo, s kakršnimi podlimi spletkarjami se je vplivalo na so- dišče.

Domače vesti.

Ljubljana in Kranjsko.

Sodrug! Volilci!

Občinske volitve za Ljubljano so razpi- sane. Dne 23. aprila ste poklicani, da izvo- lite nov občinski zbor. Od lanskega septem- bra je Ljubljana brez zakonitega zastopstva. Skoraj osem mesecev je v glavnem mestu suspendirana avtonomija. Po dolgem zavla- čenju, ki se nikakor ne da opravičiti, dobite priliko, da izvolite svoje zastopnike na po- polnoma novi podlagi, ki je pač pristranska, za delavstvo zelo krivična, a vendar taka, da omogoči po dolgi dobi tudi delavnemu ljudstvu vstop v mestni svet.

Kakor za vse prebivalstvo, tako je zlasti za nebogate sloje največje važnosti, kako bo novo zastopstvo glavnega mesta sestavljeno. Delavski interesi zahtevajo, da pride čim več zanesljivih zastopnikov delavnega ljudstva vanje in da tam odločno in krepko nastopa za blaginjo tistih, ki imajo najkrutejše dolž- nosti, a najmanjše pravice.

Odločilni dan se približuje. Treba se je torej energično lotiti dela, da se doseže čim večji uspeh. Nasprotniki že sedaj napenjajo vse strune. Kjer se ne morejo zanašati na prepričanje, tam izrabljajo gospodarsko od- visnost volilcev, neresnico, neopravičeno ba- harijo in vsa sredstva baharije. A tudi korupcija jim je prav, kjer dosežejo z njo več kakor s poštenimi sredstvi.

Proti spletkam in zapeljevanju nasprot- nikov ne more pomagati nič drugega kakor **železna solidarnost delavstva**, ki je tembolj potrebna, ker po novem volil- nem redu vsak glas tehta in ker so novi predpisi take strogi, da se z najmanjšo ne- previdnostjo lahko izgube glasovi.

Treba je torej temeljite priprave za to delo. Zaradi tega bo

v nedeljo, dne 2. aprila

ob 10. dopoldne

socialno demokratični shod volilcev

v areni »Narodnega doma«.

Dnevni red se glasi:

Občinske volitve

in

socialna demokracija.

Shod je tem važnejši, ker se morajo kandidature naznaniti deželni vladi najkasneje do 8. aprila.

Z ozirom na to vabimo vse sodruge, naj razvijejo najživahnejšo agitacijo za čim večjo udeležitev, zlasti tudi pri tistih delav- cih, katerim je pouk o volitvah in njih po- menu najbolj potreben. Nedeljski shod mora biti začetek podeseterenega dela, v katerem bo moral vsak posameznik z največjo vest- nostjo izpolnjevati svoje dolžnosti. Ljubljan- sko delavstvo ima pri teh volitvah pokazati, če je že dovolj zavedno, da spoznava svoj pravi položaj in svoje prave naloge. Uspeh pri letošnjih občinskih volitvah je največjega pomena tudi za bodoče boje, ki jih bomo morda v najkrajšem času imeli voditi.

Skrbite torej za častno udeležbo na shodu. Agitirajte in pripeljite čim več znan- cev volilcev na shod. Poučite svoje tovariše o važnosti shoda in volitev.

Na delo sodrugi, da Vam boj prinese zmago!

— Tudi za državnozbornske volitve velja na Kranjskem volilna obveznost. Dočim je pri volitvah leta 1907 volil, kdor je hotel, bo letos moral voliti vsak volilec, ki ne mo- re dokazati, da je zadržan.

— Mladinska zveza za Kranjsko, ki se snuje na podlagi že potrjenih pravil, ima velevažno nalogo v življenju našega delavstva, ki se je doslej premalo vpoštevala. V prvi vrsti ima zveza namen zbrati mladinske or- ganizacije, kolikor jih že je po deželi, v enoto, da se omogoči sistematično delo tudi na tem polju. Potem pa bo morala pridobi- vati mladino za organizacijo tudi v tistih krajih, kjer ni doslej še nobene podobne organiza- cije. Da se doseže tudi na tem polju tisti uspeh, ki je v interesu delavskega gibanja po- treben, se bodo morale za mladinsko zvezo pobrigati vse že obstoječe organizacije odraslega delavstva, ki morajo že v lastnem interesu skrbeti za naraščaj. Zlasti strokovne organizacije lahko mnogo store v tem oziru. Od njih tudi pričakujemo, da bodo povsod napele moči, da se organizira delavska mla- dina. Poleg agitacije, ki jo morajo starejši delavci vršiti med mladostniki, lahko poma- gajo tudi s tem, da dajo mladinski organi- zaciji pristrešja v svojih prostorih in da omo- gočijo udeležbo pri svojih poučnih in drugih prireditvah. Ker je naravno, da ima mladins- ka organizacija od svojih pravih članov pri- čakovati razmeroma male dohodka, ji o- drasli delavci lahko pomagajo tudi s tem, da pristopijo kot podporni člani. Ker znaša pod- pornina le 2 kroni na leto in se lahko vpla- čuje tudi v obrokih, sme zveza pričakovati, da ji bo zavedno delavstvo, tudi na ta način izdatno pomagalo. Kdor hoče sodelovati pri tem delu, naj to sporoči sodrugu J. Berdajsu, Selenburgova ulica 6 v Ljubljani.

— Argentinskega mesa je prišlo več- raj nekaj čez 5000 kilogramov v Ljubljano, a priti ga ima še okrog 10.000 kilogramov. Prodajajo ga od danes naprej sledeči me- sarji: Na Vodnikovem trgu Anton Slovaš, Terezija Kunej, Katarina Žan; na Starem trgu Anton Putrih in Fr. Anžič, na Tr- žaški cesti Anton Lovše, v Solskem dre- vorodu Julij Klemenc, v Trubarjevi ulici Ivan Kočevar, na Sv. Petra cesti Josip Podkov, na Sv. Jakoba nabrežju Franc Sever, na Pogačarjevem trgu Milan Kozak.

— V Akademiji je bilo v sredo večer drugo predavanje sodruga Etbina Kristana o pesniku Otonu Župančiču: Obiskano je bi- lo še bolje kakor prvo, s čimer je gotovo dokazano, da ljubljansko občinstvo vendar ni tako strašno površno, kakor se včasih trobi. Ampak bila je dolga leta v kulturnem oziru zanemarjeno. To bi bilo treba v mar- sikaterem oziru vpoštevati. O predavanju sam- nem ne moremo obširneje poročati, ker nam ne dostaje prostora. Poslušalstvu je očividno ugajalo. Ko je Kristan peticiral nekatere po- ezije iz »Čez plan« in »Samogovorov«, med njimi zlasti znani nekrolog Murnu in na koncu »Dumo«, je bil v dvorani tak mir kakor v cerkvi ob povzdigovanju — dasi je predavanje trajalo skoraj dve uri.

— Dolžnost vsakega sodruga in vsake sodruginje je, da je član Splošne delavske zveze »Vzajemnost«, katere namen je, da pospešuje duševni in gospodarski napredek svojih članov. »Vzajemnost« prireja delavske shode in sestanke, predavanja in tečaje iz vseh znanja vrednih predmetov. »Vzajemnost« goji petje, posreduje zabavo, ima lastno knjižnico in čitalnico. Sodrugi, ki ni član »Vzajemnosti«, ne vrši svoje strankarske dolžnosti. Član »Vzajemnosti« postane lahko vsaka oseba moškega ali ženskega spola z dovršenim 14. letom. Vpisnina znaša enkrat za vselej 20 vin., mesečni prispevek pa tudi 20 vin., katero vsoto zmore vsak delavec, vsaka delavka. Člane sprejemajo zaupniki, vpišejo se pa tudi v društveni pisarni, ki se nahaja v Selenburgovi ulici števil. 6, drugo nadstropje, levo (hiša poleg glavne pošte).

— Afera Kregar-Štefe. V »Slovenskem Narodu« čitamo: Nočemo sicer posegati v tok preiskave, uvedene proti Kregarju in Štefetu radi znanih manipulacij pri zadnjih volitvah v trgovsko in obrtno zbornico, ker imamo še vedno toliko zaupanja v oblast- vene organe, da smo prepričani, da bodo izpolnili svojo dolžnost, ne glede na desno ali levo, vendar pa se nam zdi potrebno, omeniti in zabeležiti, da se je našel od pod- predsednika trgovske in obrtne zbornice Iv. Kregarja svojerodno pisan dokument, ki ne- ovrgljivo dokazuje, da imajo obdolžitve, iz- rečene v našem listu proti Kregarju glede na zadnje volitve v trgovsko in obrtno zbor- nico, docela realno podlago. Ta velevažni dokument je spravljen na varnem in se bo porabil, kadar bo to primerno in potrebno. To dejstvo smo približili, da se ne bo mislilo, da so se one težke obdolžitve proti Kregarju in Štefetu izrekle, ne da bi se za nje imelo kaj potrebnega dokazilnega materiala.

— Strel v sodno sobo svetnika g. Milčinskega. Z ljubljanskega sodišča poro- čajo: V sredo popoldne od 1/2. do 1/3. je ustrelil nekdo skozi okno v sodno sobo svet- nika gospoda Milčinskega. To je od glavnih vrat justične palače tretje desno pritlično okno. Krogla je prebila levo spodnjo šipo v levem vogalu ter napravila luknjo v velikosti velikega oreha. Notranje okno je prodrto 2 1/2 cm nižje in je luknja veliko manjša. Od tod gresmer krogle čez stol g. Milčinskega v vrata, kjer je napravila 47 cm niže od prodrtine okna mali vtisek in padla na tla. Smer krogle kaže, da bi bil gosp. Milčinski zadet, če bi stal pri svoji mizi, tik nad glavo pa bi mu šla krogla, če bi bil sedel. Izstre- ljena krogla je 9milimetrska samokresna kroglica, ki kaže na samokres starejšega si- stema. Kdo je streljal in odkod, še ni do- gnano, kakor se tudi še ne ve, ali je bil to premišljen napad ali posledica neprevidnega ravnanja.

— Kometi v letu 1911. V letu 1911. se bode videlo na nebu nekoliko kometov ali repatic, a le za vrlo kratek čas. Prvi je komet Brocockov (1889); ta komet je že dne 8. januarja dosegel svoj perihel. Drugi je komet Enckejeva repatica. Ta pojde skozi svoj perihel sredi meseca avgusta. Ker ima slabo svetlobo in ker mu je potovanje slabo proračunano, jo bo težko najti na nebeškem svodu. Tretja je Bernandova repatica, ki bo tudi menda poletu najbližja solncu. Četrta je repatica »Templum I.« To repatico so vi- devali leta 1867., 1873. in 1879. Od tedaj je niso več videli. Zdi se, da je tako blizu svojemu razsulu, da jo bo težko opaziti na nebeškem svodu. Peta je repatica Brorse- nova, ki bo v decembru najbližja solncu. Z naše zemlje se bo težko opazila.

— Smrten padec. Dne 24. t. m. je delal posestnik Anton Soršak na podu svo- jega sina v ljubljanski okolici nov oder. Med delom pa je padel v globino in si prizadejal take notranje poškodbe, da je par ur pozneje umrl.

— Uboj. Dne 23. t. m. je popivalo več vodovodnih delavcev v Tišlerjevi gostilni v Begunjah, med njimi tudi 23letni Jožef Mla- kar z Vranskega, 26letni Franc Pucihar iz Šmartna in neki Ivan Hrovat z Gorenjskega. Ščasom so se fantje skregali, prepir pa je kmalu prenehal. Nato je šel Mlakar v Mli- narjev hlev, kjer je imel posteljo in se vle- gel spat. Njemu je sledil tudi Pucihar. Kmalu nato pa so prišli tudi Hrovat in še trije drugi delavci v hlev ter so hoteli zopet izzivati prepir. — Mlakar se je dvignil in je hotel fante pomiriti, toda Hrovat je stopil k njemu in ga z nožem dvakrat sunil v trebuh. Obenem pa so vrgli fantje Puciharja na tla in mu prizadejali z noži več ran. Oba ranjenca so prepeljali v bol- nišnico v Postojno, kjer je Mlakar dne 24. t. m. umrl.

— Kavarna »Central« na Sv. Petra nasipu št. 37, katere je popolnoma renovi- rana, je dobila dva »Seifert«-biljarda najmo- dernejšega zistema, na kar vse ljubitelje te igre posebno opozarjamo. — Kavarna je celo noč odprta.

— Zagonetni umori v Karlovcu. Iz reke Korane so pri Karlovcu nedavno po- tegnili iz vode tri trupla, o katerih sodijo, da so oropani izseljenci, ki so se vračali do- mov. Dne 21. m. m. pa so potegnili iz Ko- rane četrto truplo, istotako možko, o kate- rem tudi sodijo, da je kak domov se vra- čajoč Amerikanec. Policija je mnenja, da so morilci dobro organizirana roparska tolpa, ki se klati v karlovski okolici in se bavi zlasti z napadi na Amerikance, ki se vračajo domov. Državno pravdnštvo je razpisalo 1000 K nagrade za izsleditev morilcev. — Doslej so aretirali pet sumljivih ciganov.

— Velikanski požar v Novem Jorku. V neki 10nadstropni hiši v Novem Jorku, v kateri se nahaja celuloidna tovarna, se je

Imate bolečine?

Nahod, trganje, glavobol, zobobol? Ste si nakopali bolezen vsled prepiha ali prehlajenja? Poskusite z okrepčujočim Fellerjevim fluidom z znamko

»Elsafluid«, ki bolečine lajša in zdravi! Ta je v istim izboren! To ni samo reklama! Tucent za poskušnjo 5 K pošt. prosto. Proizvajatelj le lekar. Feller v Stubici Elzin trg št 252 (Hrvaško).

zgodila eksplozija in se je vnel velikanski požar. Med 1500 delavci in delavkami je nastala grozna panika. Delavke so skakale na ulico, kjer so z razbitimi udi obležale. Delavci so se skušali rešiti na ta način, da so se oprijeli električnih žic, ki so v tovarno napeljane, toda žice so se potrgale in delavci so telebali na ulico, kjer so z zmečkanimi trupli drug na drugem obležali. Veliko trupel so našli tudi v predoru za zrak, kar so jih pa rešili, je večina tako opečena, da mnogo od njih ne bo okrevalo. Mrtvih je do sedaj 148 oseb; tovarna je do tal pogorela.

Štajersko.

— Trbovlje. V nedeljo, dne 2. aprila t. l. se vrši v Trbovljah na dvorišču »Delavskega doma« velik javen ljudski shod z dnevnim redom: 1. Militarizem in politika meščanskih zastopnikov. 2. Žena brez političnih pravic. 3. Bratovskoskladnične zadeve v Trbovljah. Rudarji, delavci in delavke, dolžni so, da pridete vsi in protestirate proti nakanam, ki vam prete dan za dnevom.

— Kako izkoriščajo nezavedne delavce. Okrajnemu sodišču v Laškem trgu so te dni izročili priganjača in »paznika« Šuligojevega podjetja v Dobernem, Adrijana Cvetana, ker so prišli na sled velikim goljufijam, katerih žrtve so bili delavci. Cvetanovi rojaki, Šuligoj je podjetnik »moderna« duha, ki ima rad cenene delavne moči. Pri nas, kjer organizacija vendar napreduje, je že nekoliko težje dobiti delavce za nezabljene žgance. Dalje na Balkanu je pa še velik rezervuar ljudi, ki mislijo, da jim kapitalisti izkazujejo posebno milost, če jih le sprejme na delo. Zato zajemajo naši podjetniki kaj radi iz tega reverzoarja. Tudi Šuligoj se je hotel poslužiti te prilike, toda naletel je slabo. Misli je pač, da bodo macedonski delavci najrajši zaupali svojemu rojaku, pa je našel 24letnega Cvetana, ki je prav rad prevzel to skrb. Šuligoj mu je večkrat dal po več tisoč kron, da najame skromnih delavcev v Macedoniji in da jih dopravi v Trbovlje. Cvetan je res včasih pripeljal cele trume takih delavcev sem. Bil pa je tako prebrisan, da je potne stroške zaračunal delavcem, dasi si jih je dal plačati že od podjetnika. Cvetan je bil kot paznik zelo brutalen z delavci. Polagoma se je nekaterim vendar zazdelo čudno, da jim toliko odteguje od plače, pa so se pritožili. Dognalo se je, da je odtegoval delavcem po pet, deset, petnajst kron, kakor mu je bil pač ta ali oni bolj všeč, za »potne stroške« in da si je to svoto, ki znaša okrog tisoč kron, pridržal. Na podlagi neke ovadbe so napravili pri njem tudi hišno preiskavo, ter so našli v slamnjači skritih 49 zlatih napoleonov in svoto avstrijskega denarja. Zaslišani delavci so potrdili, da jih je Cvetan res na tak način sleparil. Da so se mu goljufije tako obnesle, je pripisati dejstvu, da je podjetnik sam analfabet. Cvetan pa igra junaka; v Macedoniji je bil vodja »vstaške čete« in ondotne oblasti ga iščejo zaradi umora.

— Požar. V nedeljo, dne 25. m. m. ponoči je izbruhnil požar v papirnici tvornice Leykam-Josefthal v Grateinu, ki je uničil del tovarne. V tem delu je največ strojev, katere so pa rešili. Škoda je sicer velika, pa je pokrita z zavarovalnino. Domneva se, da je vzrok požara električni kratki stik.

Trst.

— Argentinsko meso. V sredo ponoči je priplul v Trst od Avstro-Amerikane naježi angleški parnik »Gulf of Venice« po 38dnevni vožnji iz Argentine čez Zenevo. S seboj je prinesel 11.244 četrti zmrzlega govejega mesa. Zjutraj je pristal v stari prosti luki. Od vsega mesa je za Trst določenih 25.000 kg.

— V raztopljeno železo padel. Na plavžu v Škedenju se je prigodila v sredo ob 11. dopoldne velika nesreča. 25letnemu delavcu Ivanu Hrovatu je spodrsnilo na razmočeni zemlji in se je prevrnil v žleb, ki je bil poln raztopljenega železa. Sicer so mu priskočili takoj na pomoč in ga potegnili iz žleba ter prepeljali v bolnišnico, strahovito opečenega, vendar ni prav nobenega upanja, da bi mu ohranili življenje.

— Prodaja Lloydovega arzenala. Med dejanskimi popravki v seji poslanske zbornice v četrtek je bil oni poslanca Malika, ki je vzbudil največjo senzacijo. — Posl. Malik je namreč v svojem dejanskem popravku ugotovil, da je avstrijski Lloyd prodal erarju za več nego šest milijonov kron takozvana arzenalska zemljišča v Trstu. Poizvedbe v zemljiščnem uradu v Trstu so dokazale, da tozadevno zemljišče večinoma ni niti lastnina Lloyda, marveč erarja. To je zemljišče, ki si je prilastil Lloyd brez kupne pogodbe in zemljiška vknjižbe in ga ne more Lloyd tudi pod naslovom priposestevanja zahtevati kakor lastnino, ker manjkajo pogoji priposestevanja (zakonitost in poštenost posestva). Razun tega je Lloyd del erarju prodanega zemljišča že prodal tehniškemu zavodu. Po tej transakciji je erar protizakonito priznal Lloyd 3-4 milijona kron kakor kupno ceno. Ta škoda, ki jo trpi država, se povečuje še bolj s tem, da je Lloyd prodal zemljišča, v kolikor so ista vknjižena njemu v prilog, svoečasno kupil od erarja za 87 vinarjev m², dočim je erar plačal sedaj 72 K za m². V najugodnejšem slučaju bi se moglo z ozirom na podražanje zemljišč plačati K 36 za m². Škoda, ki jo je trpel erar, znaša potemtakem 5-2 milijona kron. Vpričo tega dejstva, ki izvira iz uradnega vira, se mora zahtevati, da se pogodba razveljavi in da se trgovinski minister stavi na zatožno klop.

— Klub slovenskih tehnikov v Pragi si je izvolil za letni tečaj naslednji odbor: Predsednik: J. Jelenec, podpredsednik: A. Ozvald, tajnik: V. Zorman, blaginik: G. Zupanič, knjižničar: D. Leskovšek, preglednik: I. Leben in J. Mačkovšek.

Zadnji čas je
da se obnovi naročnina
za 11. četrtletje.

Umetnost in književnost.

Slovensko gledališče. Prijatelj Kristan ne dovoljuje, da bi v »Rdečem Praporu« hvalil njegovo dramo. Ako bi imel naštevati samo tisto, čemur bi se dalo prigovarjati — zakaj še delom svetovno priznanih mojstrov se lahko prigovarja — bi dobili tako napačno sliko, da mi ne ostane nič drugega kakor konstatirati to: »Samosvoj« je pri svoji premieri v soboto dosegel velik uspeh; če se ponovi, bo uspeh še večji, ker se nekatere malenkosti v kompoziciji brez težav lahko predelajo. Pa tudi zato, ker se bo z novimi skušnjami uprizoritev lahko še bolj zgladila. Za dramo, v kateri je toliko komparzerije, se ne sme varčevati s skušnjami. Vsak opazovalec je že pri premieri lahko spoznal, kako velik vtisk lahko napravi to delo. To sta nam pokazala posebno gospoda Nučič in Verovšek; oba lahko prištejeta vlogi Rometa in Komarja svojim najboljšim kreacijam. Mene je gospod Nučič presenetil; za njegovo vlogo lahko pravim brez ozaljsevanja, da jo bila globoko premišljena in ne navadno konsekvantno izvedena. Verovšku se taki kmečki korenjaki sploh prilagajajo; Komar bo zanj vloga, s katero bo še briljiral kakor s svojim voznikom Henslom. Od ostalih kmetov mi je posebno ugajal gospod Danilo, pa tudi Bukšek in Peček sta bila dobra. Prav fini nastop je imel gospod Rasberger: njegova scena z oskrbnikom v zadnjem aktu je pravi kabinetni prizor. Toda gd. Grom je bil sama šablona. Tudi gd. Šimaček ni pogodil tistega teoretičarja. Dame ga, Danilova, ga, Bukškova in gdnja. Šetfilova so bile na

mestu. Pisatelj se je moral zahvaljevati za obilen aplavz.

V četrtek se je zaključila sezona z »Veselo vdovo«. O predstavi je le zato poročati, ker je bil časten večer zaslužnega igralca g. Bohuslava, ki je dobil po prvem dejanju štiri velikanske vence in razna darila.

e. k.

Slovensko gledališče v Gorici. Kakor lansko pomlad, tako se vrši tudi letos daljše gostovanje članov slovenskega deželnega gledališča ljubljanskega v Gorici pod vodstvom režiserja g. Nučiča. Osojbe šteje 17 članov. Repertoire je izbran iz najbolj uspešnih novitet letošnje sezone. Otvoritvena predstava se vrši v soboto 1. aprila: A. Schnitzlerja: »Ljubimkanje«, drama v treh dejanjih. V nedeljo 2. aprila je druga predstava: Hennequina in Vebra: »Florete in Patapon«, burka v treh dejanjih. Sodeluje slavna goriška vojaška godba. — V ponedeljek 3. aprila se vrši gostovanje v Tolminu. — V torek 4. aprila pa se igra v Gorici senačna legenda »Tujece« s prologom, igro in epilogom. Angleški spisal Jerome K. Jerome. Slavno goriško in okoliško gledališko občinstvo vljudo opozarjamo na znane ljubljanske goste, da jih s polnimi hišami pozdravi ob njih prihodu v Gorico.

Delavsko gibanje.

Za delavce v Italiji. Podjetniki, ki izvajajo v Italiji državna dela, zelo izkoriščajo svoje delavce. Italijansko ministrstvo javnih del hoče to onemogočiti in je izdelalo določila, ki se jim morajo podvreči podjetniki, ki tekmujejo za dobavo državnih del. Delavci morajo dobiti najmanjšo plačo, ki jo določijo krajne delavske organizacije skupno z zvezami podjetnikov. Kjer takih organizacij ni, velja kot najnižja plača tista, ki jo določi državna režijska. Delovna doba ne sme presegati dnevno 10 ur. Prepovedan je trust. Podjetnik ne sme neposredno in tudi ne posredno dajati delavcem stanovanja ali hrane, izvzemši, če to delavci sami predlagajo in če potrdi cenik ministrstva javnih del. Dnevna plača se ne sme nikdar izplačevati po gostilnah ali po podobnih prostorih. Globe se morajo nakazati delavski pomožni ali pa deželni invalidni in starostni zavarovalnici. Če podjetnik odlašal izplačevanje plač čez krajno običajni čas ali če plača pod višino najmanjše plače, lahko uprava javnih del sama izplača plače, ki jih odtegne podjetniku. Vsak prestop se kaznuje v vsakem slučaju s 100 lirami. Če podjetnik kljub svarilu zniža plačo pod predpisano višino, ga lahko za tri leta izključijo od vsakega po državi oddanega dela, če se to ponovi, se izključit za vedno. Vsa določila morajo biti nabita na vidnem mestu.

Za volilni sklad polo 1.: Metka Kancilija 1 K; Fani Sustar 60 vin., Forstner, Nedved Josefa in Neimenovana po 40 vin., Celarc Marija, Valla Mici in Rožgaj Terezija po 30 vin.; Karolina Bernard, Jagodic Marija, Skalar Marija, B., Ivana Blaž, * *, Pepca, Berdajs Marija, Drenovc Jozefa, Okorn Helena, Dolenc Fr., Podlincec Marija, Jekovec Ivanka, Puch Josipina, Pogačar Ana, Sluga Frančiška, Novak Marija, Katern Ana, Kapelj Alojzija, Orehek in Svetlič Fr. po 20 v., Anica Selan, P., * *, * *, Japelj Ana, Kisovic Marija, Kucler Fani, Ana Beden, Mici Gerkman, Zupan Antonija, Zajec Ana, Žebre Josipina, Dimic Pepca, Plankar Francka, Štrukelj Režka, Sluga Marija, Selan Ivanka, Habicht Antonija, Milka Kovač, Marija Bernik, Milka Paper, Degen Ivanka, Kuralt Milka, Rebol Paula, Borštnar Ivanka, Meglič Zofka, Zalaznik Ivanka, Debelak Angela, Kotar Leopoldina, Remžgar Angela, Zajc Antonija, Zirovnik, Vidic, Kralj, Podlincec Angela, Vagnal Helena, Pavšner Valentin, Doliršek, Kovač, Wolf, Grlic, Brajer in Hlešč po 10 vin., Štoser Jozefa 6 vin. in Piš Ivana 4 vin. Skupaj 12 kron 40 vin.

Na polo 2.: Magister F. in Zupan po 50 vin.; F. N. 40 vin.; Fr. Ruck 30 vin., — Anton B. J. Brodar in R. P. po 20 vin., F. R., F. W., Josef Belič, M. Unk, J. S., I. Sv., F. M., L. Z., F. Babič, Alojz Thuma, Tone Raje in Skalar po 10 vin. Bernardi 8 vin. Skupaj 3 krona 78 vin.

Na polo 3.: V. Sajovic, Ivan Sajovic, Jernej Weber in Franc Zor po 40 vin., Letnar Franc in Peter Turčin po 30 vin., Fr. Sajovic, J. Sajovic, Gabriel Hrovat, Ivan Žitnik, Kramar Lovrenc in Fr. Murčič po 20 vin., Vavpotič Florijan in Ivan Zore po 10 vin., Brezar 26 vin. Skupaj 3 krona 86 vin.

Nadalje prihodnjič.

„Klelija“. (Tajnosti Rima v XIX. stoletju) je naslov romana, ki se lahko smatra za nadaljevanje »Spajolske inkvizicije«. Izšel je v hrvaškem jeziku in se dobiva v 10 zvezkih s 14 velikimi slikami. Cena celemu

delu znaša 2 kroni. Vezana knjiga s posebno sliko 2 K 50 vin. Po pošti 20 vinarjev več. Naročila in naročnino sprejema založništvo »Naša Snaga«, Illica št. 55, v Zagrebu.

Dober tek je dobra stvar,
Zanemarjaj je nikar!
Dober teh imaš vsak dan,
Ako vživaš

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost
Kabinetna kakovost

liter K 2.40
... 4.80

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

10 zapovedi

za zdravje in 10 zapovedi za kmetovalca, vsake posebej tiskane, dobi vsak človek zastoj v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. t. članom okr. bol. blagajne v Ljubljani, bol. zavodu c. kr. tob. tovarne in bolniške blagajne južne železnice.

ARENA

„Narodnega doma“ je od nedelje naprej 2. t. m. na razpolago za shode, sestanke, gledališke predstave, veselice f. t. d. i. t. d. — Z odličnim spoštovanjem — Emil Keržičnik, restavrat.

Lekarna pri „zlatem orlu“ v Ljubljani, Jurčičev trg šte. 2.

priporoča sledeča zdravila:

Čaj za bolne na živcih je izvrstno krepijo sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabilosti. Cena kart. K 1.20.

Dunajske kapljice zoper krč

utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vin. 6 steklenic K 1.—

Za gospe i. gospodične ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih pri prihodnosti ostalega mesečnega pranja, ki obenem pospešuje pranje (menstruacijo). Cena kart. K 1.50.

Pivovarna Göss, akc. dr.
- prej Maks Kober v Gössu -
priporča svoja piva v Zaloga v
sodčkih in steklenicah
najboljše kakovosti.
Sp. Šiški

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

STOPNICE, BALKONI, OGRAJE, STAVBENI OKRASKI, KORITA, BETONSKI VOTLI ZIDAKI, POKRIVALNE PLOŠČE, KANALIZACIJE I. T. D.

KRANJSKA BETONSKA TVORNICA
TRIBUČ & KOMP. LJUBLJANA.
PISARNA, DELAVNICE IN SKLADIŠČE NA TRŽAŠKI CESTI. TELEFON 296.

CEMENTNE CEVI NA STROJ ALI NA ROKO IZDELANE V VSEH MERAH, BARVASTE MOZAIK-PLOŠČE ZA TLAK, CEMENTNA OPEKA ZA DIMNIKE I. T. D.

Častiti gospod

Gabrijel Piccoli
lekarnar

v Ljubljani.

Vašo tinkturo za želodec sem že vso z velikim uspehom porabil, katero iz srca priporočam v veliko korist vsaki družini ter se Vam iskreno zahvaljujem in prosim, blagovolite mi poslati še 24 stekleničic. Vaše tinkture za želodec.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Sterle

Posestnik in premirani medvedji lovec v Koritnicah, pošta Knežak pri Št. Petru na Krasu.

POZOR! POZOR!

Drože
(kvas)

so najboljše, cene radi konkurence nizke.

I. vrste, po starem dunaj. sistemu á kg K 1:30
II. „ čiste zračne drože „ „ „ 1:10
priporoča

— I. ljubljanska tovarna drož —
Maks Zaloker.

GRIČAR & MEJAČ

LJUBLJANA, PREŠERNOVA UL. 9.

PRIPOROČA V NAJVEČJI IZBERI
PO NAJNIŽJIM CENAM

OBLEKE ZA GOSPODE, DEČKE
IN OTROKE, POVRŠNIKE ZA
GOSPODE IN DEČKE, ŽAKETE
ZA DAME, PALETO ZA DAME,
— PLAŠČE ZA DEKLICE. —

CELO NOČ ODPERTO!

P. n. občinstvu se naznanja da sta v

KAVARNO 'CENTRAL'

sv. Petra nasip šte. 37 dospela dva nova

'SEIFERT'-BILJARDA NAJNOVEJŠEGA ZISTEMA.

Z odličnim velespoštovanjem Štefan Miholič.

CELO NOČ ODPERTO!

Produkt. zadruga ljublj. mizarjev

registrirana zadruga z omejeno zavezo

s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije c. 11 (Kolizej)

Zaloga pohištva

lastnega izdelka in
tapetniškega blaga.

Izvršuje vsa mizarska stavbna
— dela. —

Lastna tovarna na Glinah pri Ljubljani

skladišče oblek — domačega izdelka — za gospode in dečke. — Velika izbira tu- in ino- zemskega blaga za obleke po meri. — Solidna postrežba. — Vedno nizke cene.

Julius Meinl

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Najbolj varno naložen denar! — Največja slovenska hranilnica!
Denarnega prometa do 31. dec. 1910 nad 564 mil. kron.

Stanje hranilnih vlog
nad 40 mil. kron

MESTNA

Rezervni zaklad nad
1,200.000 kron

HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LASTNI HIŠI V LJUBLJANI PREŠERNOVA UL. 3.

sprejema hranilne
vloge vsak dan
in jih obrestuje po
4 1/4 %

brez odbitka. Ne-
vzdignjene obre-
sti pripisuje vsa-
kega pol leta li
kapitalu. Spreje-
ma vložne knjižice
drugih denarnih
zavodov kot go-
tov denar.
Denar in knji-
žice se lahko po-
šilja po pošti.

Za varnost vlo-

ženega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina ljubljanska z vsem premoženjem in z vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. dež. vladi, izključena vsaka špekulacija z vloženim denarjem. — Za varčevanje ima vpe-
ljane lične domače hranilnice, v podpiranje slovenskih trgovcev in obrtnikov pa

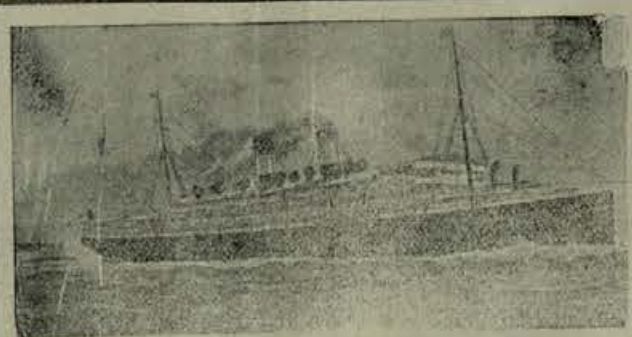
'KREDITNO DRUŠTVO'

Posoja na zemljišča po 5% in proti poplačevanju dolga po najmanj 1/4%.
Dolžnik pa more svoj dolg poplačati tudi poprej, ako hoče. Posoja se tudi na menice in vrednostne papirje.

Potniki v severno in južno Ameriko
vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električna razsvetljava, brezžični brzojavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopelj itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v juž. Ameriko vsakih 14 dni.
Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ul. 26.